

Eläinlääkäreille

USEIN KYSYTTYÄ PERNARUTOSTA

Pernaruttobakteereja värjättyinä giemsa-kapselivärjäyksellä

Pernarutto -bakteerikasvu verimaljalla

Mitä teen, jos kliinisessä tutkimuksessa tai puhelinkeskustelussa tulee mieleen pernarutto differentiaalidiagnoosina?

Ole heti yhteydessä kunnan virkaeläinlääkäriin (KEL). KEL ilmoittaa epäilystä läänineläinlääkärille (LEL), joka päättää saamiensa tietojen perusteella

- epäilyn vakavuusasteesta
- toimenpiteistä
- onko tarve antaa tilalle päätös taudin leviämisen estämiseksi ("rajoittavat määräykset")
- kustannusten maksamisesta

KEL sopii LEL:n kanssa tarkastuksesta ja näytteenotosta sekä siitä, millä lähetystavalla ja mihin Ruokaviraston toimipaikkaan näyte lähetetään. Yleensä näyte tutkitaan siinä Ruokaviraston toimipaikassa, jonne se saadaan nopeimmin toimitettua. KEL ilmoittaa LEL:lle kun näytteet on lähetetty.

Milloin pernaruttoa pitäisi epäillä?

Taudin itämisaika on 4–10 päivää. Naudoilla ja muilla märehäijöillä taudinkuva on usein perakuutti, jolloin eläin löydetään kuolleena.

Tyypillisiä oireita/obduktioliöydöksiä ovat

- korkea kuume
- veren hyytymättömyys
- verenvuodot ruumiinaukoista ja
- voimakkaat ihonalaiset turvotukset sekä
- suurentunut musta perna.

Hevosilla ja sioilla oireina voi olla

- kuumeilua
- ihonalaista turvotusta
- koliikkioireita ja
- hengitysvaikeuksia.

Erityisesti, jos oireet viittaavat vahvasti pernaruttoon tai jos useampi eläin on kuollut, ole heti yhteydessä kunnan virkaeläinlääkäriin tai läänineläinlääkäriin.

Tietoa Suomen pernaruttohistoriasta löytyy [Zoonosikeskuksen](#) kotisivuilta.

Tilalla ja alueella aiemmin, vuosikymmeniäkin sitten todettu pernarutto vahvistaa epäilyä.

Mitä näytteitä otetaan?

Ota näytteet tarpeellista varovaisuutta noudattaen, sillä kyseessä on zoonoosi. Käytä kertakäyttöisiä suoja (mm. hanskat). Varo ettet pölyytä eritteitä hengitysilmaan.

Pernaruttoepäilyeläintä ei saa avata tilalla eikä lähettää avattavaksi laboratorioon!

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Lähetä näytteeksi puhtaasti otettua kokoverta perifeerisestä laskimosta ilman antikoagulanttia. Ota verinäyte vakuumiputkeen. Näytemäärän tulisi olla yli puoli millilitraa. Jos imet näytteen ensin neulalla kertakäyttöruiskuun, siirrä näyte ruiskusta vakuumiputkeen kumikorkin läpi. Sulje vakuumiputki vielä tiiviisti muovipussiin. Käytetyt ruiskut ja neulat tulee kerätä erikseen ja toimittaa suojattuina pois tilalta.

Jos epäily herää raadonavauksen yhteydessä, ota elinnäytteeksi pala pernaa tai muiden elinten muuttuneita osia, ödemanestettä (erityisesti hevonen ja sika) tai peritoneaalineestettä (erityisesti sika). Laita elinnäytteet kahteen päällekkäiseen muovipussiin tai esim. muovipurkkiin tai -putkeen. Keskeytä avaus näytteenoton jälkeen.

Ruho eristetään ja peitetään tulosta odottaessa huolella esim. pressulla. Syrjäisellä alueella raadon voi haudata ja raatojen keräilyalueella keräilyyn voi sopia siinä vaiheessa, kun tutkimustulos on varmistunut kielteiseksi.

Miten näyte pakataan ja lähetetään?

Pakkaa näytteet Pikantin toimintaohjekansion ohjeen A 4.2 mukaan. Kesäaikana lisää pakettiin kylmävaraaja. Varmista LEL:tä pakettin luokittelu, ja laita pakkauksen päälle oikea merkintä (joko teksti ”Eläinperäinen näyte - vapautettu” tai merkit ”UN3373” luokituksen mukaisesti, tulostettava merkki löytyy Pikantista ohjeen 4.2 liitteestä tai [Ruokaviraston nettisivuilta](#)). Lähetä paketti LEL:n kanssa sovitulla tavalla, Pikantin toimintaohjekansion A 4.3 ohjeiden mukaan.

Minkälainen lähete tarvitaan?

Käytä Ruokaviraston tuotantoeläinten tautitutkimusläheteä, jonka voit tulostaa Ruokaviraston sivuilta. Kuvaa oireet, milloin eläin on kuollut, onko hoidettu antibiootilla ja hoidon syy. Kuvaa tilan muiden eläinten oireet, jos niitä on ja esim. onko eläimillä kuumetta. Muista myös tilan erityiset tapahtumat lähiaikoina (esim. tulvat, kaivuutyöt kuten ojitukset) sekä tiedossa oleva pernaruttohistoria.

Korvamerkin EU-tunnus tai muu tunniste, tilatunnus ja pitopaikkatunnus ovat pakollisia tietoja läheteessä. Muista kirjata tilan ja omat yhteystietosi; osoitteet, puhelinnumerot ja sähköpostiosoitteet sekä läänineläinlääkäriin nimi.

Mistä löydän eläintautilainsäädännön määräykset pernarutosta?

Maa- ja metsätalousministeriön asetus eräiden muiksi torjuttaviksi eläintaudeiksi nimettyjen eläintautien vastustamisesta 326/2021.

Mistä löydän Ruokaviraston ohjeet?

[ruokavirasto.fi](#) > eläimet > eläinten terveys ja eläintaudit > eläintaudit > usealle eläinlajille yhteiset taudit > pernarutto

Pikantti (virkaeläinlääkäreille) >

[Eläintautivalmiustyötila](#) > [Toimintaohjekansio](#)

